

CURRICULUMUL MODULAR ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂRII PE TOT PARCURSUL VIEȚII

Lilia BUIMESTRU, *lect. univ.*,

Centrul Național de Educație Rutieră, Institutul de Științe ale Educației

Abstract. *Education and vocational training, professional insertion and social inclusion are necessary for flexible adaptation to socio-economic realities in constantly changing for each individual. The article presents a modular curriculum, its structure, as a concept developed and focused on formation and development of professional skills, specific for occupational profile of the qualification, in the context of lifelong learning, as a focus valid in professional career.*

Codul Educației, intrat în vigoare la sfârșitul anului 2014, introduce un nou concept de învățare neîntreruptă, oricând și oriunde – învățarea pe tot parcursul vieții, orientată spre îmbunătățirea cunoștințelor, abilităților și competențelor din motive personale, sociale și profesionale, care are un obiectiv social dublu: inserție profesională și incluziune socială. În cel mai larg sens, învățarea pe tot parcursul vieții cuprinde învățămîntul general, profesional – tehnic, superior și formarea profesională continuă a adulților, precum și toate formele de învățare: formală, nonformală, informală [2, titlul VII].

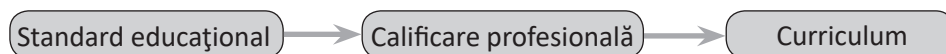
În contextul subiectului abordat, prezentăm câteva noțiuni conforme Cadru-ului Național al Calificărilor:

- ✓ *„abilitate* – set de operații (de la nivelul celor automatizate, de tipul deprinderilor, până la strategiile creative, inovative) care, în baza experienței, guvernează eficiența unei acțiuni în raport cu o sarcină;
- ✓ *competență* – abilitate confirmată de a folosi cunoașterea și abilitățile personale, sociale și/sau metodologice în situații de muncă ori de studiu și în dezvoltarea profesională și/sau personală;
- ✓ *cunoștințe* – rezultat al asimilării informației prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu;
- ✓ *calificare* – recunoaștere oficială a valorii rezultatelor individuale ale învățării pentru piața muncii, precum și a educației și formării profesionale continue printr-un act de studii (diplomă, certificat, atestat) ce conferă dreptul legal de a practica o profesie/meserie;
- ✓ *competențe profesionale* – capacitatea confirmată de a folosi cunoștințele, abilitățile și atitudinile personale și sociale în situații de muncă sau de studiu, în dezvoltarea profesională și personală;
- ✓ *competențe profesionale generale* – competențe proprii unui grup de meserii/profesii înrudite în cadrul unui domeniu ocupațional, raportarea competențelor generale la o meserie/profesie, specialitate concretă efectuându-se prin formularea competențelor profesionale specifice;
- ✓ *competențe profesionale specifice* – sisteme de cunoștințe, abilități și atitudini care, prin valorificarea unor resurse, contribuie la realizarea individuală sau în grup a unor sarcini stabilite de contextul activității profesionale. Aceste competențe vor fi formulate în termeni de cerințe asociate unei singure profesii, pe care trebuie să le întrunească persoana pentru a putea îndeplini anumite lucrări în cadrul unei meserii/profesii/specialități și pentru a se integra în câmpul muncii;
- ✓ *formare continuă a adulților* – componentă a învățării pe tot parcursul vieții, care asigură accesul continuu la știință, informație, cultură, în vederea adaptării flexibile a individului la noile realități socioeconomice în permanentă schimbare și în scopul dezvoltării competențelor necesare pentru activitatea profesională și socială;
- ✓ *formare profesională* – proces de instruire în urma căruia se obține o calificare atestată printr-un certificat sau o diplomă, eliberată în condițiile legii” [5].

Conceptul *învățarea pe tot parcursul vieții*, evident, are un impact asupra structurii și procedurilor de elaborare și implementare a curriculumului, proceduri care trebuie să se bazeze pe ultimele realizări ale științelor educației, necesităților social-economice ale țării, pe cooperare și parteneriate cu diverși actori economici și sociali. În aspectul formării profesionale continue, pentru elaborarea și implementarea curriculumului, sunt semnificative: diversificarea traseelor de formare, funcționalitatea componentelor de formare, deschiderea către piața muncii și cerințele acesteia, posibilitatea re (venirii) în sistemul educațional dinspre piața muncii, construirea unui traseu individualizat de formare profesională în dependență de posibilitățile/oportunitățile vieții și nevoile de integrare socioprofesională.

Precizăm că în științele educației, în aspect teoretic, termenul *curriculum* are „diferite abordări: program, proces, produs” [11, p. 30-40] și este folosit „multi-dimensional: curriculum proiectat, curriculum document, curriculum materiale [4, p. 17]. În acest articol, din considerente practice, termenul *curriculum* este folosit într-un sens mai restrâns, *semnificând documentul* care, conform art. 64, 123 al Codului Educației, se coordonează cu comitetele sectoriale, după caz, cu organele centrale de resort, și se aprobă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Se pune accentul pe formarea profesională în corespundere cu Cadrul național al calificărilor din Republica Moldova [5], Metodologia de evaluare a calificărilor [10], Nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialiștilor, calificărilor și meseriilor/profesiilor [6; 7; 8], Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova [1].

Aceste documente concretizează/ordonează relația

ca traseu conceptual de elaborare a curriculumului [3, p. 11].

De ce un curriculum modular? „Modulul, ca unitate de instruire deschisă, flexibilă, evaluată separat într-un proces de lucru firesc, cu scopul de a forma un comportament specific profesiei/specialității, care reprezintă o structură didactică unitară din punct de vedere tematic atât pentru instruirea teoretică, cât și pentru instruirea practică.”

Curriculumul modular se deosebește de curriculumul disciplinar, conform tabelului [Apud 3, p. 36]:

Tabelul 1. *Deosebirile dintre curriculumul disciplinar și cel modular*

Criteriul de analiză	Curriculumul disciplinar	Curriculumul modular
1. Cunoștințele	Înțelegerea și asimilarea de cunoștințe noi.	Aprofundarea și operaționalizarea cunoștințelor.
2. Abilitățile	Predomină formarea și dezvoltarea abilităților cognitive (<i>dezvoltarea mecanismelor de învățare, de accedea la cunoștințe</i>) și a celor intelectuale (<i>utilizarea gândirii logice, intuitive și creative</i>).	Predomină formarea și dezvoltarea abilităților funcțional-acționare (<i>prelucrarea informațiilor, planificarea și coordonarea activităților, elaborarea de documente</i>) și a celor practice (<i>utilizarea instrumentarului</i>).
3. Rolul formativ	Servește ca bază pentru formarea și dezvoltarea competențelor profesionale generale și specifice.	Asigură formarea și dezvoltarea competențelor profesionale specifice profilului ocupațional.
4. Domeniul recomandat de utilizare	Este recomandat în cazul unităților de curs <i>fundamentale</i> .	Este recomandat în cazul unităților de curs <i>de specialitate</i> .

În context, din perspectivă metodologică, „proiectarea curriculară este direcționată pe anumite orientări distincte:

- *raționalism academic*, care vizează aspectul cunoașterii domeniului de formare profesională, a culturii generale necesare devenirii ca specialist în domeniu și personalitate;
- *procesele cognitive*, care reflectă abilitățile formate și dezvoltate în urma raționalizării logice a informației în dependență de nivelul de calificare pretins;
- *relevanță personală*, care se va concentra asupra condițiilor psihologice ale instruirii, dominate de individualitate și exprimare personală, transformând beneficiarul într-un subiect activ al propriei sale formări;
- *reconstrucție socială*, care să pună accentul pe condițiile sociale, pe realitatea socio-economică, influențând dimensiunile sistemului de competențe;
- *primatul abordărilor aplicative*, care se vor axa pe formarea și dezvoltarea competențelor funcționale, performanță și eficiență” [Apud 3, p. 9-10].

Curriculumul modular are următoarea structură:

- I. Preliminarii.
- II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.
- III. Competențele profesionale specifice modulului.
- IV. Administrarea modulului.
- V. Unitățile de învățare.
- VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.
- VII. Studiul individual ghidat de profesor.

VIII. *Lucrările practice recomandate.*

IX. *Sugestii metodologice.*

X. *Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.*

XI. *Resurse necesare pentru desfășurarea procesului de studii.*

XII. *Resurse didactice recomandate beneficiarilor [Apud 3, p. 28-29].*

Curriculumul pentru stagiile de practică are următoarea structură:

I. *Preliminarii.*

II. *Motivația, utilitatea stagiului de practică pentru dezvoltarea profesională.*

III. *Competențele profesionale specifice stagiului de practică.*

IV. *Administrarea stagiului de practică.*

V. *Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică.*

VI. *Sugestii metodologice.*

VII. *Sugestii de evaluare a stagiului de practică.*

VIII. *Cerințe față de locurile de practică.*

IX. *Resurse didactice recomandate beneficiarilor [Apud 3, p. 37].*

În concluzie, putem afirma:

1. Învățarea pe parcursul vieții este esențială pentru fiecare om, pentru a-i sprijini competitivitatea în contextul unei economii globale a cunoașterii, bazate pe tehnologie și pentru a-i promova integrarea socială și participarea la o societate democratică.
2. Participarea activă la educația și formarea adulților în contextul învățării pe parcursul vieții poate fi promovată prin măsuri interdependente, coordonate și funcționale între angajatori, angajați și furnizori de educație și formare profesională, încât curricula oferite să formeze absolvenți care să dețină competențe pe potriva așteptărilor angajatorilor.
3. Alegerea tipului de curriculum (modular) trebuie să fie în conformitate cu funcția și rolul în formarea și dezvoltarea profesională, pornind de la profilul ocupațional al calificării.
4. Conceptorii de curriculum trebuie să includă în documentele curriculare, anume acele competențe profesionale cerute de calificarea respectivă din Cadrul Național al Calificărilor și să stabilească nivelul de complexitate a materiilor incluse în curriculum, care, în deplină măsură, să corespundă nivelului de calificare.

Bibliografie:

1. *Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova* (CORM 006-14), Ordinul Ministrului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr. 22 din 03.03.2014.
2. *Codul Educației al Republicii Moldova*, Cod nr. 152 din 17.07.2014. Data intrării în vigoare: 23.11.2014. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 24.10.2014, nr. 319-324.
3. Gremalschi A. et al. *Ghid practic de elaborare a curriculumului pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*. Chișinău: Tipogr. „Foxtrot”, 2016.
4. Guțu VI. *Curriculum educațional: Cercetare. Dezvoltare. Optimizare*. Chișinău: CEP USM, 2014.

5. HG nr. 1016 din 23.11.2017 cu privire la aprobarea *Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova*. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.12.2017, nr. 421-427.
6. HG nr. 425 din 03.07.2015 cu privire la aprobarea *Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor*. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 10.07.2015, nr. 177-184.
7. HG nr. 482 din 23.06.2017 cu privire la aprobarea *Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior*. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 30.06.2017, nr. 216-228.
8. HG nr. 853 din 14.12.2015 cu privire la aprobarea *Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.12.2015, nr. 340-346.
9. Ordinul Ministerului Educației nr. 676 din 13 iulie 2016, cu privire la aprobarea *Suportului metodologic pentru proiectarea curriculumului în învățământul profesional tehnic*.
10. Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 217 din 28 februarie 2018, cu privire la aprobarea *Metodologiei de elaborare a calificărilor*.
11. Pogoșă L. *Teoria și praxiologia managementului curriculumului*. Chișinău: Editura Lyceum, 2013.